

ANTROPOLOGIA DE L'EDUCACIÓ

Professora: Margarida Massot Verdú

Departament: Pedagogia Sistemàtica i Social

A.- OBJECTIUS

Aquest curs està pensat com una introducció als temes que **s'hauran de desenvolupar** més extensament en l'assignatura de segon curs Filosofia de l'Educació. **En general els objectius són bàsicament tres:**

- 1.- Conèixer les antropologies de l'educació més significatives **al llarg de la història** del pensament.
- 2.- Iniciar-se en la lectura d'algunes obres clàssiques sobre **antropologia de l'educació**.
- 3.- Reflexionar sobre la importància de l'antropologia en la **recerca en ciències de l'educació**.
- 4.- Iniciar-se en la recerca etnogràfica en educació.

B.- TEMARI

1.- Qüestions epistemològiques

- 1.1.- Concepte i classificació dels sabers.
- 1.2.- L'antropologia: concepte i classes.
- 1.3.- L'antropologia de l'educació.

2.- L'educació com a «acció social»

- 2.1.- Concepte de civilització.
- 2.2.- Cultura, tècniques, institucions.
- 2.3.- El símbol. L'educació com a «acció simbòlica».
- 2.4.- El mite i el ritu.

3.- La imatge de l'home i l'educació

- 3.1.- L'antropologia de Plató: el mite de la caverna, el mite de l'auriga i el paral·lelisme «ànima/polis» a La República.
- 3.2.- L'antropologia de la Il·lustració: Rousseau i Kant.
- 3.3.- L'antropologia dialèctica: de Hegel a Marx.
- 3.4.- El superhome de Nietzsche i l'educació del «camell», del «lleó» i del «nen». La voluntat de poder.
- 3.5.- Eros i principi de mort: Freud.

C.- METODOLOGIA

El professor exposarà a les classes teòriques cada tema del programa. Aquestes sessions es complementaran amb comentaris de text.

D.- AVALUACIÓ

L'avaluació consistirà en un comentari de text escrit, al final de curs, sobre les lectures fetes pels alumnes, i en la presentació i l'exposició (si escau) del projecte tutoritzat.

E.- BIBLIOGRAFIA

- BUBER, M.: **¿Qué es el hombre?**, FCE, México.
- CASSIRER, E. (1979): **Filosofía de las formas simbólicas**, FCE, México.
- CASSIRER, E. (1987): **Antropología filosófica**, FCE, México.
- ELIADE, M. (1982): **El mito del eterno retorno. Arquetipos y repetición**, Alianza, Madrid.
- ELIAS, N. (1994): **Teoría del símbolo. Un ensayo de antropología cultural**, Península, Barcelona.
- GEERTZ, C. (1991): **La interpretación de las culturas**, Gedisa, Barcelona.
- GEHLEN, A. (1980): **El hombre**. Sígueme, Salamanca.
- GEHLEN, A. (1993): **Antropología filosófica**, Paidós, Barcelona.
- GIRARD, R. (1983): **La violencia y lo sagrado**, Anagrama, Barcelona.
- HARRIS, M. (1982): **Vacas, cerdos, guerras y brujas. Los enigmas de la cultura**, Alianza, Madrid.
- HARRIS, M. (1987): **Caníbales y reyes. Los orígenes de las culturas**, Alianza, Madrid.
- KAHN, J.S. (Ed.) (1975): **El concepto de cultura: textos fundamentales**, Anagrama, Barcelona.
- KERENYI, K., NEUMANN, E., SCHOLEM, G., HILLMAN, J. (1994): **Arquetipos y símbolos colectivos**, Anthropos, Barcelona.
- MELICH, J.C. (1994): **Del extraño al cómplice. La educación en la vida cotidiana**, Anthropos, Barcelona.
- PAGES, A. (Comp.) (1989): **Hombre y educación**, PPU, Barcelona.
- PLESSNER, H. (1975): **Die Stufen des Organischen und der Mensch**, Gruyter, Berlín.
- ROTH, H. (1984): **Pädagogische Anthropologie**, Schroedel, Hannover.

WOODS, P. (1989): **La escuela por dentro. La etnografía en la investigación educativa**, Paidós, Barcelona.

WOODS, P., HAMMERSLEY, M. (1995): **Género, cultura y ética en la escuela. Informes etnográficos** Paidós, Barcelona.

F.- PROJECTE TUTORITZAT

1. Nom: «Etnografia de l'educació».
2. Matèria: Antropologia de l'educació.
3. Nombre de crèdits pràctics de la matèria: 1'5 crèdits.
4. Professora: Margarida Masot Verdú
5. Justificació: iniciar-se en l'aplicació del mètode etnogràfic **en la recerca antropològico-educativa**.
6. Objectiu: elaborar una recerca etnogràfica en qualsevol **aspecte relacionat** amb la antropologia de l'educació: p.e. «interacció a l'aula», «**pedagogia de la mort**», «educació sexual», «educació i valors», etc...
7. Fases d'elaboració del projecte i seguiment:

FASES D'ELABORACIO	SEGUIMENT	SEGUIMENT
ACTIVITAT	LLOC	HORES
Presentació del mètode etnogràfic aplicat a l'antropologia de l'educació	Classe	2 hores
Explicació d'un exemple pràctic de recerca etnogràfica	Classe	1 hora
Selecció i preparació de la recerca: tema, lloc...	Despatx. Grups entre dues i quatre persones.	5 hores
Elaboració de la recerca	Treball de camp	
Seguiment de la recerca	Despatx	2 hores
Revisió i avaluació de la recerca	Despatx	5 hores
TOTAL HORES		15 h (1'5 crèdits)

8.-AVALUACIÓ. Tindrà un valor del 50% sobre la nota final. Es valorarà el treball de camp etnogràfic (aplicació del mètode, lectures, bibliografia complementària, així com la novetat i l'originalitat temàtica).

9.- Nombre de crèdits pràctics que amortitza: 1'5 crèdits.